

CenRaPS Journal of Social Sciences

International Indexed & Refereed

ISSN: 2687-2226 (Online)

<http://journal.cenraps.org/index.php/cenraps>

CenRaPS
Journal of Social Sciences

OPEN ACCESS

Original Article

<https://doi.org/10.46291/cenraps.v4i1.73>

Türkiye'deki Uluslararası Öğrencilerin Durumu

Musa Samadlı

Azerbaijan

Email: musasemedli5@gmail.com

Özet:

Küreselleşme olgusu birçok alanda değişim ve dönüşümün gerçekleşmesinde aracılık yapmıştır. Ekonomide, siyasal kuramlarda, sosyal ve kültürel değerlerde, teknoloji ve bilimde dinamik dönüşümlere sebep olan globalleşmenin eğitim alanındaki en belirgin etkilerinden biri uluslararası öğrenci hareketliliğinin artmasıdır. Uluslararası öğrenciler, gittikleri ülkelere hem ekonomik gelir hem de beşeri sermaye açısından katkılar sağlamaktadır. Bu bağlamda, gelişmiş ülkeler kendi ülkelerindeki uluslararası öğrencilerin oranını yükseltmek, gelişmekte olan ülkeler ise bu pazardan daha fazla pay almak için kıyasıya rekabet etmektedirler. Uluslararası öğrencilerin eğitim için seçim yaptığı ülkelerin ekonomisini araştırdığımız zaman bu ülkelerin ekonomisinde uluslararası öğrencilerin payının fazla olduğunu görmekteyiz. Bu hâl, uluslararası öğrencilerin eğitim kolunun bir devlet politikası olarak incelenmesi ve yürütülmesini göstermektedir. Bu çalışmada, uluslararası öğrencilerin eğitime yönelik gelişmiş ülkelerin politikaları incelenerek Türkiye'deki tarihi süreci ve son durumu ele alınmıştır. Sonuç ve öneriler kısmında ise bu alandaki mevcut politikaların gözden geçirilmesi ve yeniden düzenlenmesi açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Uluslararası öğrenci, öğrenci hareketliliği, öneriler

Status of International Students in Turkey

Abstract:

The phenomenon of globalization has mediated the realization of transformation and change in many areas. One of the most obvious impressions of globalization in the field of education, which causes dynamic transformations in economy, political theories, socio-cultural values, science and technology, is the rise of international student mobility. International students contribute to the countries they study in, both in terms of economic income and social capital. In this sense, developed countries compete fiercely to increase the rate of international students studying in their own countries, and developing countries to get a larger share from this market. When the economies of the countries that are most preferred for education are examined, it is seen that these countries earn significant income from international students. This indicates that the education branch of

international students should be considered and implemented as a state policy. In this study, the policies of developed countries for the education of international students are examined and the historical process and current situation in Turkey are discussed. In addition, the current studies in the field of international students in the world were evaluated and suggestions for increasing international student mobility were included.

Keywords: International student, student mobility, recommendations

Giriş

Gelişen dünya düzeninde tüm alanların gelişmesi ile beraber uluslararası öğrenci olgusu da yaygınlaşmış ve hem hedef, hem de kaynak ülkelerin üzerinde ciddiyle durduğu bir mesele haline gelmiştir. Dünya genelinde 1970’lerde takriben 800 bin olan uluslararası öğrenci sayısı OECD 2019 verilerine istinaden yaklaşık 5,5 milyon civarındadır. Günümüzde uluslararası öğrenci hareketliliği eğitimin uluslararasılaşmasını gündemde tutmuş ve öğrencilerin eğitim öğretim görmek amacıyla gittiği ülkelerde bu konu ciddi bir şekilde ele alınmıştır.

Uluslararası öğrencilerin öğrenim masrafları yaşam giderleri ve gittikleri ülkede yarattıkları istihdam alanlarıyla birlikte ekonomiye katkı dışında insan kaynakları, ülkeler arası siyasi, ticari, kültürel ve sosyal alanlarda işbirliği imkânı sunması sebebi ile önemle üzerinde durulan bir hareketlilik haline gelmiştir.

Gelişmekte olan ülkelerin de ihtiyaç duyduğu bilgi ve teknoloji transferine olanak sağlayan uluslararası öğrenciler, çoğu ülke tarafından bir politika alanı hesap edilmekte ve uluslararası öğrenci alanında tercih edilen bir ülke konumuna gelme çabası içerisindeyler. Özellikle son yıllarda Türkiye’de yapılan eğitim çalışmaları ve düzenlemelerde uluslararası öğrenci alanında önemli adımlar atmıştır. Uluslararası öğrenci politikası ile ilgili Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Türkiye Bursları, Yüksek Öğretim Kurulu ve Sivil Toplum Kuruluşları gerekli akademik, sosyal ve maddi konularda yardımcı olmaktadır fakat yapılan bu çalışmalar belirli bir stratejide yapılmadığı için yüksek verim alınamamaktadır.

Uluslararası Öğrencilik

Uluslararası öğrenci, yükseköğrenim eğitiminin tamamını ya da bir kısmını vatandaşı olmadığı ülkenin dışında devam ettiren öğrencidir. Uluslararası öğrenci olma bilmek için sadece bu tanıma uymak yeterli değildir. Uluslararası öğrenci, kendi ülkesinde olmadığı için yerine getirmesi gereken farklı mesuliyetleri vardır. Bu yüzden uluslararası öğrenci tanımı ülkelere göre farklılık göstermektedir. Ülkeler kendi kanunlarını, politikalarını, eğitim sistemlerini, kültürlerini baz alarak uluslararası öğrenci kavramına farklı tanımlar getirmiştir (Güngen, Dündar , Karaca, ve Or, 2013).

Uluslararası öğrenci kavramı dünyada yükselişte olan ve çoğu dünya ülkelerinin üzerinde ciddiyetle durduğu bir konudur. 20. yüzyılın sonlarına doğru dünyada yaklaşık 800 bin uluslararası öğrenci sayısı görülüyordusa, günümüzde bu rakam 4.5 milyona ulaşmıştır. Bu öğrenci hareketliliği, eğitimin yaygınlaşmasını tekrardan gündemde tutmuş ve öğrencilerin eğitim için gittikleri ülkede bu konular tekrar ele alınmıştır (Koyuncu, 2019).

Uluslararası Öğrenci genel ifadeyle, kendi ülkesi dışında eğitim alan öğrencidir. Dil eğitimi, lise, lisans, yüksek lisans, doktora ya da farklı bir eğitim amacıyla farklı bir ülkeye giden, pasaport ve ikametgâh gibi resmi işlemleri yerine getiren öğrencidir. Tarihten günümüze kadar milyonlarca öğrenci daha nitelikli ve kaliteli bir eğitim için kendi ülkelerini terk edip ya komşu ya da daha uzak ülkelere göç etmektedirler. Hem Türkiye hem de dünya genelinde özellikle son 5 yılda gözle görülebilir artışlar gerçekleşmektedir. Üniversiteler daha fazla uluslararası öğrenci çeke bilmek için sağlam rekabet içerisindeydirler. Sebeplerine bakıldığında ise , uluslararası öğrencilerin eğitim aldıkları ülkelere ve ülkelerin eğitim kurumlarına ekonomik, sosyal ve politik katkı yaptıkları görünmektedir (Bolat, 2015).

Dünyada ve Türkiye’de uluslararası yükseköğretim dinamiğinin boyutu, hızı ve ivmesi her geçtiğimiz gün artış göstermektedir. Uluslararası yükseköğretimin hedeflediği ülkeler ile beraber yeni isimlerin de yükselişe geçtiği değerlendirilmektedir. Farklı ülkelere eğitim için giden uluslararası öğrenciler gittikleri ülkenin ekonomisine yaptığı katkıyla beraber kültürel, sosyal, ticari ve bilimsel alanlarda da son derece önemli katkılar ortaya koymaktadır. Uluslararası öğrenci politikası Türkiye’de 90’lı yıllarda başlamış, 2010’da önemli bir değişim görülmezken özellikle 2015’ten sonra önemli bir değişim göstermiştir (Sağiroğlu, 2015).

Uluslararası Öğrenci Hareketliliği Türleri

Uluslararası öğrenci hareketliliği, bir öğrenci kendi ülkesinden ayrılarak eğitim maksadı ile başka bir ülkeye gitmesi sonucunda oluşan hareketliliklerdir. Uluslararası eğitim hareketliliği tek tip bir eğitim hareketliliği değildir ve uluslararası eğitim hareketliliğinin çeşitleri vardır.

Uluslararası eğitim:

- Yabancı dil eğitimi,
- Yükseköğrenim,
- Mesleki eğitim ve kariyer eğitimi gibi temel başlıklar altında gruplandırılabilir (Hisarcıklıoğlu, 2013).

Uluslararası öğrenciler farklı bir ülkeye çeşitli sebeplerden dolayı gitmektedirler. Hisarcıklıoğlu'na göre öğrencilerin farklı bir ülkeye gitme nedenlerinden birisi dil öğrenmedir. Suna ve Durmuşçelebi'nin derledikleri çalışmada dil öğrenmenin etkili yöntemleri arasında öğrenilmek istenilen dile maruz kalınmanın etkin olduğunu ifade etmektedir (Suna & Durmuşçelebi, 2013). Farklı ülkeye göç etme nedenleri arasında yer alan bir diğer neden ise lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim alma gelmektedir. Hisarcıklıoğlu öğrenci hareketliliğinde son olarak bir alanda uzmanlaşmak veya kariyer gelişimini sürdürmek amacıyla gidildiğini belirtmektedir (Hisarcıklıoğlu, 2013). Literatürde farklı bakış açıları yer alsa da dünyada yaşanan öğrenci hareketliliğinin nedenlerinin genel çerçevede bu başlıklar altında olduğu görülmektedir.

Dünyada Uluslararası Öğrencilik

Küreselleşme ve onun oluşturduğu fırsatların sağladığı ivme ile son dönemlerde uluslararası öğrenci hareketliliğinde yükseliş olduğu görülmektedir. 1999'da uluslararası öğrenci sayısı iki milyon iken 2016 yılında bu rakam beş milyona ulaşmıştır. Toplam beş milyon uluslararası öğrencinin üç buçuk milyonu OECD (The Organisation For Economic Co-Operation And Development) bölgesinde bulunuyor (OECD, 2018. 219.). OECD'nin verilerine göre en çok öğrenci hareketliliği bulunan ülke Amerika Birleşik Devletleri'dir (ABD) ve toplam 3,5 milyon öğrencinin 971 bini ABD'de bulunmaktadır. ABD'den sonra Birleşik Krallık 432 bin ile ikinci, Avusturalya 336 bin ile üçüncü, Kanada ise 189 bin uluslararası öğrenci ile dördüncü sıradadır. Bu ülkelerdeki öğrencilerin çoğu Asyalı öğrencilerden oluşmaktadır (Topal ve Tauscher, 2020).

Farklı ülkelerden eğitim için gelen öğrenciler ödedikleri üniversite harcı, konaklama, seyahat ve günlük yaşam ihtiyaçlarını karşılamak için yaptıkları harcamalar, eğitim aldıkları ülkenin ekonomisine doğrudan destek sağlamaktadır. Uluslararası öğrenciler gittikleri ülkenin ekonomisine ve uluslararası rekabet gücüne sağladığı katkı ile beraber özellikle gelişmiş ülkeler için insan kaynakları olarak da değerlendirilmektedir. Öğrenciler eğitim yılları içerisinde kendi ülkeleri ile eğitim aldıkları ülke arasında iş birliği ve dayanışmayı artırması sebebi ile önemli bir dış siyaset ve kamu diplomasisi aracı olarak değerlendirilmektedir (Özoğlu, Gür, ve Coşkun, 2012).

Uluslararası öğrenci gittiği ülkenin vatandaşı olmadığı için, yerine getirmesi gereken bazı yükümlülükleri vardır. Uluslararası öğrenci tanımı gittiği ülkere göre farklılıklar göstere

bilmektedir. Ülkeler kendi kanunlarını, politikalarını, eğitim sistemlerini ve kültürlerini göz önünde bulundurarak uluslararası öğrenciler için farklı tanımlar oluşturmuştur.

Bu çerçeveye ele alındığında aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Avustralya: “Uluslararası Öğrenci” adına sahip olabilmek için 570’den 575’e kadar olan vize alt sınıflarından birine sahip olmak gerekmektedir. Avustralya devleti tarafından burs alan, sponsorlukla ülkeye gitmiş olan veya eğitim aldığı süre boyunca başka bir vize oturumuna sahip olan öğrenciler uluslararası öğrenci olarak isimlendirilmemektedir (Yeni Zelanda’dan Avustralya’ya eğitim için giden öğrenciler uluslararası öğrenci statüsüne sahip olamıyor ve bunun da sebebi her iki ülke arasında vize uygulamasının olmamasıdır).

Kanada: “Yabancı Öğrenciler”, Kanada’ya eğitim öğretim hayatını devam ettirmek için giden ve göçmenlik bürosundan geçici vatandaşlık statüsü kazanan öğrencilerdir.

Almanya: “Yabancı Öğrenci” tanımını “hareketli ve hareketli olmayan yabancı” öğrenci olarak ikiye ayırmıştır. Hareketli yabancı öğrenci Almanya’ya sadece yükseköğrenim için gelen, hareketli olmayan ise Alman orta dereceli okul yeterliliği olan ve Almanya hükümeti tarafından oturma izni alan öğrencilerdir.

Japonya: “Uluslararası Öğrenci” olabilmek için Göç Kontrolü ve Mülteci Kabulü Kanununda yer alan “kolej öğrencisi” vizesini aldıktan sonra herhangi bir eğitim seviyesinde eğitim alan öğrencilerdir.

Yeni Zelanda: “Uluslararası Öğrencilik” eğitim maksadıyla Yeni Zelanda’ya gelen veya halen öğrenci vizesi almak için uğraşan yabancı öğrencilerdir. Avustralya vatandaşları ve oturma izni olan kişiler bu tanıma ait değildir.

Birleşik Krallık: “Uluslararası Öğrenci”, Birleşik Krallık vatandaşı olmayan öğrencilerdir. Fakat Birleşik Krallık vatandaşlığı olmayıp oturma izni olan öğrenciler bu tanıma dahil edilmemişlerdir.

Amerika Birleşik Devletleri: “Yabancı Öğrenci” ABD’de herhangi bir yükseköğrenime kayıt yaptırmış, geçici veya kalıcı oturma izni olan Amerikan vatandaşı olmayan öğrenciler göçmen veya mülteci statüsündedir. Bu tanım F (öğrenci) vizesi, H (geçici işçi/stajyer) vizesi, J (geçici değişim öğrencisi) vizesi ve M (meslek eğitimi) vizesi sahibi olanları kapsamaktadır (Hisarcıklıoğlu, 2013). Dünyada uluslararası öğrencilere yönelik ülkelerin bakış açılarında benzerlikler ve farklılıklar görünmektedir. Türkiye’deki durum incelendiği zamanda benzer farklılıklar ve benzerliklerin olduğu görülmektedir.

Uluslararası Öğrenciler Seçim Yaparken Dikkat Ettikleri Hususlar

Uluslararası eğitim, farklı ülkede eğitim alan öğrencilere küresel bir vatandaşlık anlamı kazandırmalıdır. Dünyanın küreselleşmesiyle beraber, kişilerin sadece kendi ülkelerinin tarihini, kültürünü ve dillerini bilmeleri yeterli olmayacaktır. Başarıyla çalışmak, farklı insanların ve kültürlerin özelliklerini bilmek küresel pazar ekonomisinin gerekli şartlarındandır. Yaşadığı ülkenin dışına çıkmayan kişilerin, başarılı olmaları küreselleşen bir dünyada oldukça zordur. Bu gerekçelerden dolayı kendi ülkesinin dışına çıkacak öğrenciler gideceği ülkeleri ve üniversiteyi seçerken dikkatli olmaları gerekmektedir. Seçimleri etkileyen faktörler ise aşağıda sıralanmıştır:

- Hayat tecrübelerini arttırmak istemeleri,
- Seçilen ülkenin refah ve güvenlik seviyesi,
- Ülkenin kuvvetli olması,
- Eğitim öğretim yılları boyunca yapacakları harcamalar,
- Vize işlemlerinin kolaylığı,
- Mezun olduktan sonra çalışma potansiyeli,

Bu gibi etkenler öğrencilerin seçimlerini etkileyen faktörlerdir. Yukarıda belirtilen etkenlerle beraber uluslararası öğrenci alan üniversiteler de öğrenci alırken birtakım şartlar bulundurmaktadır. Belirtilen şartlar ülkeden ve üniversiteden kaynaklı farklılık göstermektedir (Hisarcıklıoğlu, 2013).

Türkiye’de Uluslararası Öğrencilik ve Son Durumu

Osmanlı dönemi aşiret mektepleri ile askeri ve polis okullarına gelen yabancı öğrenciler ve 1960’lı yıllardan başlayarak Ortadoğu’dan Türkiye’ye gerçekleştirilen öğrenci akışı ile birlikte Türkiye’de ilk uluslararası öğrenci hareketliliği başlamıştır. 1982 yılında hükümet burslusu, 1991’de ise devlet burslusu kavramını çıkaran Büyük Öğrenci Projesi (BÖP) ile 20 yılda yaklaşık 50 bin burslu öğrenci Türkiye’ye getirilmiştir. BÖP dışında aynı yıllar arasında Türkiye’ye 50 binin üzerinde kendi imkânları ile öğrenci gelmiştir. 2010 yılında kurulan T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), BÖP ve hükümet bursunu birleştirerek “Türkiye Bursları” adı ile uluslararası öğrenci alanında çalışma yapmaya başlamıştır (Bolat, 2015).

Türkiye 1990 yılında dış siyaseti güçlendirmek ve yeni politikalar geliştire bilmek için en önemli projelerden biri olan uluslararası öğrenci hareketini başlattı. Büyük Öğrenci Projesi

(BÖP) ile başlayan uluslararası öğrenci politikası, 1992 ve 1993 akademik yıllarından başlayarak Türkiye'ye Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Toplulukları'ndan burslu olmak üzere misafir öğrenciler kabul etmeye başlamıştır. Yukarıda belirtilen tarihlerde yükseköğrenim eğitimi için gelen öğrencilerin dörtte birlik kısmı BÖP kapsamlarında eğitimini devam ettirmiştir. Özoğlu, Gür ve Coşkun'un 2012 yılında yaptığı araştırmada öğrenci sayısında yaşanan değişiklikleri, bu konuda takip edilen politikaların istikrarlı olmadığını belirtmişlerdir (Özoğlu, Gür, ve Coşkun, 2012).

Hali hazırda Türkiye'de kendi hesapları ile gelen öğrencilere yönelik devlet kurumu yoktur. Bu konu ile ilgili Yüksek Öğrenim Kurumu (YÖK) ve üniversiteler yetkilendirilseler de öğrencilerin sorunları ile ilgilenecek bir mercii bulunmamaktadır. Bu sebeple uluslararası öğrenciler, Dışişleri Bakanlığı, YÖK, üniversiteler, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK), Valilikler, İl Emniyet Müdürlükleri, İl Milli Eğitim Müdürlükleri, Yunus Emre Enstitüsü ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile muhatap olmaktadır.

Türkiye son zamanlarda; üniversite, araştırma merkezi, akademisyen sayısı ve uluslararasılaşma boyutlarıyla beraber yükseköğretim alanında büyük bir yol kat etmiş ve değişim yaşamıştır. Türkiye'nin son on yılına baktığımızda yükseköğretim kurumlarında eğitim gören uluslararası öğrenci sayılarında yaklaşık yüzde 75 oranında artış görülmektedir ve güncel rakamlara göre 25 bini burslu olmakla yaklaşık 148 bin uluslararası öğrenciyle bu alanda dünyada en çok uluslararası öğrenci alan ülkelerden birine dönüşmüştür. Benzer şekilde dünyada kendi ülkesi dışında eğitim gören öğrenci sayıları artış göstermektedir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı'nın (YTB) verilerine göre kendi ülkelerinden başka bir ülkeye eğitim öğretim için giden öğrenci sayısı 1975 senesinde yaklaşık 800 bin iken, bu sayı 2010 senesinde yaklaşık 4,5 milyona ulaşmıştır. Günümüzde 7,5 milyona ulaşan uluslararası öğrenci sayısı, 2030 yılında ise 20 milyon olacağı tahmin edilmektedir. Bununla beraber tüm ülkelerde yükseköğretim programına kayıtlı uluslararası öğrenci sayısında da hızlı bir artış görülmektedir. Dünyada herhangi bir yükseköğretim kurumuna kayıtlı öğrenci sayısı 2009 senesinde 170 milyon iken, 2025 yılı için bu rakamın 262 milyon olması tahmin edilmektedir (Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı). Tarihe baktığımız zaman eğitim; ülkenin kendi gereksinimleri için insan kaynağı yetiştirmesinin bir yolu olarak görülüyorken, hali hazırda bu algı tamamen değişmiştir. Dünyada meydana gelen problemler bütün insanlığı ilgilendiren evrensel bir nitelik kazandığı ölçüde, eğitimin genel amacı da, insanlığın problemlerine ortak çözüm yolları bulabilecek bireylerin yetişmesi olmaktadır. Bu bakış

açısından devam edersek farklı ülke ve kültürlerden bir araya gelerek yaşadıkları ülkelerin dışında uluslararası eğitim almış bireylerin, benzersiz bir tecrübeye sahip oldukları ve farklı kazanımlar elde ettikleri söylenebilmektedir. Türkiye’de uluslararası öğrenci alanındaki çalışmalar öncelikli olarak, diğer ülkeler ile kurulacak olan bağ açısından çok önemli bir imkân olarak görülmektedir. YTB’nin araştırmalarına göre yükseköğretimde uluslararasılaşma çalışmaları, temelde dört esasa dayanmakta olduğu belirlenmiştir:

- Akademik gelişme ve etkileşim
- Ekonomik kalkınma ve dayanışma
- Sosyal ve kültürel etkileşim
- Siyasi ve diplomatik ilişkilerin geliştirilmesi

Levent ve Karevli’nin uluslararası öğrenciler ile ilgili araştırmasına baktığımız zaman 2013 Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) verilerine göre Türkiye’de eğitim öğretim hayatını devam ettiren uluslararası öğrencilerin önemli bir kısmının, Türki Cumhuriyetleri ile Türkiye’ye yakın ülkelerden gelmekte olduklarını tespit etmişlerdir. Türkiye’yi en az tercih eden ülkeler ise Uzak Doğu ülkeleri ile mesafe olarak uzak olan ülkelerdeki öğrenciler oluşturmuştur (Levent & Karaveli, 2013). Benzer araştırmayı Yüksek Öğretim Kurulu 2020-2021 istatistiksel verilerinde araştırdığımız zaman ise aradan yaklaşık 8 sene geçmesine rağmen gelinen sonuçların değişmediğini gözlemlemekteyiz.

Uluslararası öğrenci çalışmaları ile ilgili Türkiye’nin son 10 yılına baktığımız zaman her yıl ciddi artış görüldüğü tespit edilmiştir. YÖK’ün istatistiklerini değerlendirdiğimiz zaman 2009-2010 akademik yılında 21.361, 2014-2015 akademik yılında 72.020 uluslararası öğrenci Türkiye’de eğitim görmüştür. 2020-2021 akademik yılında ise ciddi bir artışla Türkiye’de yüksek öğretim eğitimi alan güncel uluslararası öğrenci sayısı 223.952 olmuştur. Yükseköğretimde gerçekleşen uluslararası öğreni hareketliliğinde İçişleri Bakanlığı’na bağlı Göç İdaresi Başkanlığı’nın 10.02.2022 istatistiklerine göre (Göç İdaresi Başkanlığı) Türkiye’de 122.620 kişi Öğrenci İkamet İzni ile oturum aldığı gözlemlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Uluslararası öğrencilerin kabulü noktasında başarı elde eden ülkeler, özellikle merkezi Avrupa ülkeleri ve Amerika, uluslararası öğrenci hareketliliğine büyük yer vererek bu mevzuda kararlı ve sabit politikalar yürütmektedir. Uluslararası öğrenciler ekonomik kalkınmaya ve uluslararası yarışmaya büyük katkı sağlayan özellikle genç nüfusu olmayan gelişmiş ülkeler için insan kaynağı olarak değerlendirmektedir. Bilim ve teknolojiye yapılan destek ile beraber

uluslararası öğrenciler, hem ödemekte oldukları eğitim harcıyla hem de öğretici yurdu, gezi ve günlük giderleri için yaptıkları harcamalarla, eğitim aldıkları ülkenin ekonomisine doğrudan destek vermektedir. Bu sebeple ister gelişmiş isterse de gelişmekte olan bazı devletler, uluslararası eğitimde pazar payını yükselte bilmek için sağlam bir yarışma içindedir. Türkiye, bu yarışta yurtdışına fazla öğrenci gönderen fakat uluslararası öğrenciler tarafından 5 yıl önceye kadar az tercih edilen bir ülke konumunda olmuştur.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) 2013-2014 eğitim yılı istatistiklerine göre Türkiye’de uluslararası öğrenci 48.169 olmuş ve 2015-2016 eğitim yılına kadar ciddi artışlar görülmemiştir. Fakat YÖK’ün son beş yıla ait veriler kontrol edildiğinde, öğrenci hareketliliğinde artış görülmektedir. Türkiye’de eğitim alan uluslararası öğrencilerin maddi durumlarının yetersiz olması halinde eğitimlerini devam ettire bilmeleri için güvence verilmesi, Türkiye’yi tanıtan doküman ve katalogların hazırlanması, üniversitelerin yurt dışındaki üniversite fuarlarına katılıp tanıtımlarını yapmak üzere teşvik edilmesi, üniversitelerde uluslararası öğrenci ofislerinin açılması gibi girişimler neticesinde 2022 yılında yeni kayıt öğrenci sayısı 100 bini geçmiş bulunmaktadır. Bununla beraber Yükseköğretim Kurulunun 2021 yılı 23 Haziran tarihli kararı ile yurt dışında öğrenci kabulü ile ilgili değişikliğe gidilmiştir. Buna göre, Merkezi Yurt Dışından Öğrenci (MYÖS) yapılmasına ilişkin önceki karar iptal edilmiş, yerine “TR-YÖS” yapılması kararı alınmıştır.

Türkiye’nin uluslararası öğrenci hareketliliğindeki gücünün arttırabilmesi için uluslararası öğrencilik konusunun bir politika alanı olarak kabul edilerek ulusal strateji ve hedeflerin belirlenmesi gerekmektedir. Uluslararası öğrencileri ülkeye çekmek ve ülkede tutabilmeye yönelik oluşturulacak bu politika ve hedeflerin etkili olması, tüm paydaşların tutumu ve davranışlarıyla uluslararası öğrenci hareketliliğine destek vermesiyle sağlanabilir. Bu hususta devletin iş dünyası ve STK’ları eşliğinde iş birliğiyle uluslararası eğitimde önemli bir gelişim gerçekleştirilebilir.

Sonuç olarak “uluslararası öğrencilerin eğitiminde bir cazibe merkezi haline gelebilmek için şunları yapmak gerekir” gibi herhangi bir önemli kural ya da koşulları düzeltecek bir işlem yoktur. Tam tersine yükseköğretimde öğrenci hareketliliğinin artmasına ilişkin önemli etkenler iç içe girmiş durumdadır. Türkiye’deki üniversitelerin uluslararası başarıyı merkeze alan ve başarıya özendiren bir duruş sergilemesiyle beraber her alandaki eğitim şartlarını iyileştirmeye yönelik değişimlerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bilvasıta eğitimde kalite her adımda ciddiye alınmadan, özgün modellere sahip olunmadan, uluslararası öğrenci alanında dünya

genelinde marka haline dönüşmeden, sürdürülebilir politikalar çerçevesinde stratejiler belirlenmeden, uluslararası öğrenci sayısının artması düşünülemez. Bu sebeple, Türkiye'deki uluslararası öğrenci hareketliliği konusu, sahip olduğu politikaları gözden geçirmesi ve yeni gelişmeler doğrultusunda etkili stratejiler oluşturması, sosyo-ekonomik ve jeopolitik açıdan büyük önem arz etmektedir.

Kaynakça

- Bolat, M. A. (2015). Türkiye'nin Uluslararası Öğrenci Politikası Nedir? Ne Olmalıdır ? *Uluslararası Öğrenci Sempozyumu* (s. 244). İstanbul: Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu.
- Çeçen, A. (1996). *Kültür ve Politika*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2022, Şubat 12). 2022 Yılında İkamet İzniyle Bulunan Yabancılar. Ankara, Yenimahalle, Türkiye. Şubat 12, 2022 tarihinde <https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri> adresinden alındı
- Güngen, D. D., DüNDAR , N., Karaca, M. F., & Or, D. (2013). *Uluslararası Öğrenci Kimdir*. İstanbul: Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu.
- Hisarcıklıoğlu, M. R. (2013). *Uluslararası Öğrenci Hareketliliği Nedir ve Türleri Nelerdir?* İstanbul: Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK).
- Kethuda, Ö. (2015). Türkiye'de Uluslararası Öğrenci Hareketliliği. *Yükseköğretim Dergisi*, 153.
- Koyuncu, A. A. (2019). Giriş. *ULUSLARARASI ÖĞRENCİLİK*, 9.
- Levent, F., & Karaveli, Ö. (2013). Uluslararası Öğrencilerin Eğitimine Yönelik Politikalar ve Türkiye İçin Öneriler. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 38-110.
- Özoğlu, M., Gür, B., & Coşkun, İ. (2012). *DÜNYADA ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER*. Ankara: SETA.
- Sağiroğlu, A. Z. (2015). Dünyada Ve Türkiye'de Uluslararası Öğrenci Trendleri. *Uluslararası Öğrenci Sempozyumu* (s. 43). İstanbul: Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu.
- Suna, Y., & Durmuşçelebi, M. (2013). Türkiye'de Yabancı Dil Öğrenme-Öğretme Problemine İlişkin Yapılan Çalışmaların Derlemesi. *Türkiye Sosyal Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi*, 7-24.
- Topal, F., & Tauscher, S. (2020). Giriş: Dünyada ve Türkiye'de Uluslararası Öğrenciler. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 310-311.
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı. (tarih yok). Uluslararası Öğrenci Hareketliliği. Ankara, Çankaya, Türkiye. Şubat 12, 2022 tarihinde <https://www.ytb.gov.tr/uluslararasi-ogrenciler/uluslararasi-ogrenci-hareketliliği> adresinden alındı